

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking van: moderne organisatieleer

Groot, W.Y.A. de

Citation

Groot, W. Y. A. de. (1968). Boekbespreking van: moderne organisatieleer. *Acta Politica*, 3: 1967/1968(3), 263-264. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3451031>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3451031>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

LANDHEER, B., *On the Sociology of International Law and International Society*. Den Haag (Martinus Nijhoff), 1966. —118 p. f 13,50.

Professor Landheer, hoogleraar in de sociologie van de internationale betrekkingen aan de Rijksuniversiteit te Groningen tracht in zijn nieuwe boek een sociologische theorie te schetsen die een inzicht moet geven in de toekomstige ontwikkeling van de wereldmaatschappij. Zijn doel is daarbij na te gaan hoe de voorwaarden geschapen kunnen worden opdat conflicten en problemen in de internationale maatschappij op soortgelijke wijze kunnen worden benaderd en opgelost als in nationale maatschappijen, nl. via een redelijk compromis. Thans wordt in de internationale politiek nog veel te veel uitgegaan van een verouderd op nationale staten gebaseerd machtsidee, dat voor de negentiende eeuw nog wel opging, maar thans niet meer aanvaardbaar is.

De tijd van wereldhegemonie door één mogendheid is voorbij, aldus Landheer, terwijl het tijdperk van de wereldstaat kennelijk nog niet is aangebroken. Het getuigt van een realistische visie op de internationale politiek als men voor het ogenblik streeft naar een wereldmaatschappij waarin regionale landengroepen elkaar in evenwicht houden.

Binnen het gestelde doel onderzoekt hij in hoeverre diverse wetenschappelijke benaderingen een bijdrage kunnen leveren tot een effectieve wereldmaatschappij. Zowel het traditionele volkenrecht als de leer der internationale betrekkingen schieten op dit punt, volgens de schrijver, te kort, o.a. omdat zij de bestaande verdeling in nationale staten te zeer als gegeven aanvaarden en omdat zij de individuele mensen te zeer uitsluitend zien als burgers van nationale staten en te weinig in al de andere verschillende rollen waarin het individu optreedt.

If we want to gain a realistic image of world society, we must base ourselves upon the individual 'as he really is', rather than upon the individual in his role as a citizen of a nation-state (p. 19).

De theorieën in de leer der internationale betrekkingen geven wel een begrip van het verleden, maar zijn onvoldoende van visie en ontberen elk dieper inzicht in de aard van de menselijke natuur.

Landheer meent een dergelijke benadering wel in de sociologie te hebben aangetroffen. Op basis van Herbert Spencer's sociale evolutietheorieën aangevuld met moderne structuurtheorieën streeft hij naar een ontwikkelingstheorie voor de internationale maatschappij. Zijn benadering gaat daarbij uit van bepaalde subjectieve zienswijzen, waartegen men weinig bezwaar zou behoeven te hebben, als hij ze meer expliciet maakte. Dat gebeurt echter in onvoldoende mate. Zo gaat hij er kennelijk van uit dat alle lezers precies weten wat hij onder een 'normale wereld' wenst te verstaan, en dat ook iedereen aan hetzelfde denkt als hij stelt dat men om een 'normale' wereld te creëren eerst een 'normale' mentaliteit moet scheppen.

Wat moet men verstaan onder '... the image of a normal world in which nations and groups of nations have their natural place' (p. 26)? Later blijkt wel dat het hem vooral gaat om het ontwikkelen van grotere politieke eenheden, waarbij hij denkt aan een wereld verdeeld in geïntegreerde regionale maatschappijen, zoals de Verenigde Staten en West-Europa, de Sowjet-Unie en haar satellieten (de term is van de schrijver!) Communistisch China, India, de Arabische staten en federaties in Latijns Amerika en Afrika. Hij meent dat een dergelijke fase in zal moeten staan tussen de periode van de verdeling van de wereld in nationale staten en de uiteindelijke totstandkoming van een wereldstaat. Het is inderdaad heel goed mogelijk dat de wereld zich in deze richting beweegt, maar de schrijver toont, ondanks het gebruik van enkele verklarende tekeningen, niet aan dat dit inderdaad het geval zal zijn. Zijn analogieën met ontwikkelingen binnen nationale staten zijn daarvoor onvoldoende overtuigend.

Als pleidooi voor grotere regionale internationale samenwerking kan dit boek over het algemeen geslaagd worden genoemd. Als pleidooi voor een gebruik van de sociologische benaderingswijze ter verkrijging van meer inzicht in het wezen van de internationale politiek heeft het mij echter niet kunnen overtuigen.

PFIFNER, JOHN M. & SHERWOOD, FRANK P., *Moderne organisatieleer*. Utrecht etc. (Marka-boeken), 1966. —474 p. f 6,50. Vert. door mr. P. J. J. Seebregts.

Dit werk is een vertaling van het in de Verenigde Staten populaire *Administrative Organisation*. Vooral degenen die belang stellen in de organisatie van de particuliere onderneming kunnen er profijt van trekken. Het is echter ook geschikt als een inleiding voor geïnteresseerden in het openbaar bestuur. Op zichzelf genomen valt het natuurlijk toe te juichen dat door het uitbrengen van een (goedkope!) Nederlandse uitgave, een dergelijk werk gemakkelijk beschikbaar komt voor b.v. studenten in de bestuurswetenschappen. Het is echter van belang, dat een vertaling dan ook op een zeker niveau staat. De vertaling van dit boek nu schiet op essentiële punten te kort:

(1) Pffifner en Sherwood definiëren op p. 77 'gezag' als 'het recht om te bevelen, macht uit te oefenen' (deze en volgende curs. zijn van mij, d. Gr.); 'macht' wordt gedefinieerd als 'het vermogen om eigen waarden/doeleinden te realiseren'. De zinsnede: 'In reality capacity to control and work men's will, and indeed the right to do so...' wordt nu als volgt vertaald: 'In feite kunnen de macht om gezag uit te oefenen en de wil op te leggen en ook het recht om dat te doen...' (p. 81). Gezien de definities zou de vertaling echter moeten luiden: 'In feite kunnen het vermogen tot controle en beïnvloeding van de wil van andere personen (= macht) en ook het recht om zo te handelen (= gezag)...' Op p. 115 worden achtereenvolgens 'control', 'command' en 'authority' vertaald met 'gezag'.

(2) Pffifner en Sherwood maken zich ongetwijfeld zelf schuldig aan terminologische verwarring, b.v. wanneer zij niet onderscheiden tussen 'macht' en 'invloed'. Zulks is echter nog geen vrijbrief om 'power', 'influence' en 'force' maar willekeurig te vertalen als hetzij 'invloed', hetzij 'macht' of 'krachten', zoals dat gebeurt in hoofdstuk XVIII (Machtsstructuur). Als voorbeeld de volgende zin (p. 341 van de derde druk van *Administrative Organisation*):

'They hypothesize that one way of analyzing the degree of power exercised by outside influences is to identify the time of entry of these forces into the decisionmaking structure'.

Dit wordt vertaald als:

'Deze schrijvers gaan uit van de hypothese dat een methode om de hoeveelheid invloed uitgeoefend door externe machten, wordt gevormd door de tijd van binnenkomst van deze machten in de besluitvorming vast te stellen' (p. 331).

(3) Met het begrip 'legitimiteit' weet de vertaler kennelijk niet goed weg. Pffifner en Sherwood gebruiken het om aan te duiden, dat datgene wat legitiem is, aanvaard wordt als *als zodanig behorend* (p. 323). 'Legitimacy' wordt in de vertaling 'rechtsgrond' (p. 325, nadat eerder op die pagina 'legitimiteit' is gebruikt). 'To endow with legitimacy' wordt 'officieel erkennen' (p. 331). 'Perceptions of legitimacy' wordt vertaald als 'opvattingen betreffende de officiële positie van de organisatie' (p. 332). Het is duidelijk dat de vertaler de essentie van het legitimiteitsbegrip ontgaat.

(4) Tenslotte een aantal losse opmerkingen. Er wordt in de vertaling gesproken over 'gearceerde lijnen' en over de 'oprichting' van de Ve Franse Republiek. De

Britse 'Administrative Class' wordt 'ambtenarenklasse' en de Amerikaanse 'Social Security Agency' wordt 'sociale zekerheidsagentschap'. Opmerkelijk is ook, dat het notenapparaat van de Nederlandse editie nog maar 60% van de oorspronkelijke omvang bedraagt, en dat er in de tekst een aantal omissies voorkomen (b.v. op p. 113).

Gezien deze voorbeelden kan men een dergelijke vertaling moeilijk aan beginnende studenten in de bestuurswetenschappen aanbevelen. Zij zouden slechts een verwarde en onjuiste indruk opdoen. De uitgever heeft met deze uitgave de studenten een slechte dienst bewezen.

W. Y. A. de Groot

TER RECENSIE ONTVANGEN PUBLIKATIES

De redactie kan zich door gebrek aan plaatsruimte gedwongen zien niet alle ontvangen publikaties te doen recenseren en behoudt zich het recht voor uit onderstaande lijst indien nodig een keuze te maken. Daarbij zal voorrang worden gegeven aan Nederlandse politicologische publikaties en aan werken die voor de politicologie in het algemeen van belang zijn.

China in de internationale verhouding. Rapport van de commissie China (van de Katholieke Volkspartij). Den Haag (Katholieke Volkspartij), 1958. -52 p. f 2,50.
Couwenberg, S. W., *Herlevend nationalisme*. Confrontatie met een oude uitdaging. Bilthoven (Nelissen), 1967. -79 p. f 5,90.

Duverger, M., *Politiek als wetenschap*. Een inleiding in de politicologie. Amsterdam (De Bussy), 1967. -292 p. f 11,50.

Freud, Sigmund & Bullitt, William C., *Thomas Woodrow Wilson, president van 1913-1921*. Een psychologische studie. Meppel (Boom), 1966. -256 p. f 13,50.

Kernwapens voor alle landen? Onder red. van F. A. M. Alting von Geusau, met medew. van L. Beaton, L. G. M. Jaquet, H. J. Neuman, B. V. A. Röling en M. van der Stoel. Baarn (Het Wereldvenster), 1967. -204 p. f 12,50.

Lammers, C. J., *Studentenvakbeweging en universitaire democratie*. Amsterdam (Noord-Hollandsche Uitg. Mij.), 1968. -74 p.

Lange, H. M. de, *Rijke en arme landen*. Een verantwoordelijke maatschappij in mondiaal perspectief. Baarn (Het Wereldvenster), 1967. -167 p. f 8,90.

Militairen en maatschappij. Sociaal-wetenschappelijk informatiebulletin, nr. 1 (december 1967). Rotterdam (Sociologisch Instituut, Nederl. Econ. Hogeschool).

Oud, P. J., *Honderd jaren*. Een eeuw van staatkundige vormgeving in Nederland, 1840-1940. Assen (Van Gorcum), 1967 (vierde druk). -204 p. f 19,50.

Rapport van de adviescommissie opkomstplicht. Den Haag (Staatsuitgeverij), 1967. -31 p. f 1,60.

Rapport over ontwikkelingsproblematiek. Opgesteld door een werkgroep van de Federatie van Jongerengroepen in de Partij van de Arbeid, federatie Amsterdam. (Amsterdam, 1967). -57 p. f 1,50.

Valkenburgh, P., *Inleiding tot de politicologie*. Problemen van maatschappij en macht. Amsterdam etc. (Agon Elsevier), 1968. -204 p. f 19,50.

SUMMARIES

DEMOCRACY IN THE NETHERLANDS

by J. F. Glastra van Loon

The author criticises the view which considers electoral systems only in terms of the possibilities they offer to the voters to express opinions and have these represented in Parliament. Elections should be considered as part of a political decision-making process. This involves exerting influence on as well as commitment to decisions. Insofar as elections do not produce decisions, the voters not only have to leave these to others but also remain uncommitted.

Various functions of elections are discussed and an analysis is made of the social and political conditions which determined the comparatively satisfactory way in which PR functioned in The Netherlands between the two World Wars, as well as of the changes in these conditions which are now increasingly giving rise to problems and to dissatisfaction with the political system.

Given the fact that the following of political parties in Holland is traditionally determined by adherence to a religious denomination and/or a political ideology rather than by differences regarding practical issues, the party-leaders cannot, but at the risk of losing electoral support, commit themselves either on such issues or to a government coalition before elections. Owing to the fact that denominational and ideological differences have become less and less politically relevant and group-cohesion based on those differences has rapidly diminished since the last War, the party-leadership is now forced to act even more reticently.

The predicament is met by (1) the formation of middle-of-the-road governments; (2) the fragmentation of long term political issues into short term problems of a predominantly technical nature; (3) transferring the decision on policies to advisory committees to the government, bodies of experts, organized interest-groups, etc.; (4) frequently overthrowing governments. As a result, political responsibility is getting more and more diffusely scattered, and political issues are increasingly vaguely defined and covered up by ideological formulas which are decreasingly meaningful to the electorate. The voters thus have fewer and fewer possibilities to vote and exert influence on as well as to commit themselves to decisions which affect their conditions of life. The latter, in turn, enhances the difficulties of the parties indicated above.

A plea is made for a reform of the political system maintaining PR within limits set by the need for electoral majority decisions, and putting a heavy premium on the formation of government coalitions before elections. It is proposed to create the possibility that parties or combinations of parties present governmental candidates at elections. The candidates of the party, or the combination of parties, acquiring an absolute majority of the votes cast will be elected for government. In case no absolute majority is obtained in the first round, a second round must be held in which only the two parties or combinations of parties with the largest relative majorities compete. The victor of this second round has its governmental candidates elected and acquires a number of seats in Parliament proportional to the number of votes that have been cast on it in that round. The remaining seats are divided between the other parties according to the results of the first round.